

Min barndom og ungdom i Hee, som jeg husker den.

Af Kaj Schmidt

2005

”Inspireret af læsning af nogle barndomserindringer i "Dagligliv i Danmark i det syttende og attende århundrede, 1620-1720, v/ Axel Steensberg, 1969," påbegyndte jeg disse erindringer skærtorsdag, 16.april 1987.”

”Under første verdenskrig 1914 – 1918 var min far, Morten Schmidt, indkaldt til sikringsstyrken. Medens han var der, fik han spansk syge, (en influenza med stor dødelighed man endnu ikke havde fundet en vaccine imod), men heldigvis var han en af dem, der stod igennem sygdommen.

Omkring 1922 tog han på Haslev Højskole. Her traf han Anne Mathilde, som havde været elev året før og nu var ansat i køkkenet.

Mathilde var datter af Knud Nielsen, der havde den gård i Rindum, hvor der senere blev tyrestation og dyrehospital. (Holstebrovej 39)

Min far var glad for at passe dyr og havde vel egentlig mere lyst til at blive fodermester end at få sin egen gård, men da de to unge ønskede at gifte sig, syntes min morfar, at de skulle have en gård, og han hjalp dem med købet af Lering i Hvingel (Hvingelvej 26) i 1926.

Det var en lille gård med et stuehus, som måske var 100 år gammelt og uden støbt sokkel, men blot bygget direkte på jorden.

Lering 1926. (Hvingelvej 26. Hee sogn, Ringkøbing amt.)

Fra venstre Morten Schmidt, hans hustru Anne Mathilde, kaldet Tilde. Tildes far Knud Nielsen Sig og hans 2. hustru, Elise

På sydsiden af huset var der en dør ind til forgang, (døren til højre i billedet) men den brugte vi næsten aldrig, for den var så dårlig, at den ikke tålte at blive åbnet. Til højre for forgangen var soveværelset i hele husets bredde. Til venstre var ”den pæne stue”, (de to vinduer mellem skorstenene) som vi ikke brugte i det daglige. Der stod en divan under vinduerne, et spisebord med 4 stole og i hjørnet mellem køkken og gang et dækketøjskab med 2 døre og små ruder foroven deri.

Fra ”den pæne stue” var der en dør ud til det lille køkken i nordsiden (på bagsiden af huset). I køkkenet var der en bæk langs en del af nordvæggen og et bord, hvorom vi lige kunne sidde 4-5 personer. Der var også et lille spisekammer øst for køkkenet. Fra køkkenet var der adgang til baggangen med gruekedel og indgang i hjørnet mellem stuehus og stald (på nordsiden af stuehuset). Når man stod på gruekedlen, kunne man åbne loftslemmen og hæve sig i armene op på loftet, hvor det var spændende at undersøge nogle gamle gemte sager.

Fra denne baggang kunne man også komme til dagligstuen i sydsiden (det store vindue under den venstre skorsten). Her stod et ovalt bord og under vinduet en puf, som var en stofbetrukket kasse, på hvis låg man kunne sidde. Ved vestvæggen stod en lille sofa og dertil et par stole.

Det sidste rum mod vest (sidste vindue til venstre) var et karlekammer, som senere blev vores (min bror og mig) værelse, hvor der var 2 senge og et lille bord.

Stuerne blev opvarmet med kakkelovn. I køkkenet var det komfuret, som varmede. Der skulle tændes op hver dag. Man prøvede at holde ilden ved lige i kakkelovnen om natten en del af vinteren.

Fra baggangen var der en dør mod vest, som i det daglige var husets ind- og udgang. (Døren i den hvide gavl efter de to små vinduer). Herfra var også direkte adgang til stalden, hvor der først var 5 svinestier og nogle murede kummer til svinefoder og et vandbassin, som vandet blev pumpet ind i fra håndpumpen i gården lige uden for bagindgangen. Fra vandbassinet førte et rør til de glaserede krybber foran kørerne, og i nordenden var der et hul i muren, så overskydende vand kunne lukkes ud. Efter svinestierne var der i vestsiden nogle kalve- og et par kviebåse, mens der i østsiden var båse til køer.

På kostaldsloftet (midterbygningen) af træ, som nogle steder var så råddent, at der var risiko for at træde igennem, blev opbevaret hø, som blev forket ind gennem en luge midt på vestsiden, hvor taget var hævet som til en kvist. Når høet skulle bruges, blev det smidt ned i stalden gennem en lem i loftet.

Nord for stalden lå en stor lade, som far havde fået bygget sidst i 1920-erne. I vestenden af den var der hestestald, tørvehus og husets eneste toilet; et gammeldags lokum med spand.

Ved siden af hestestalden var et roehus samt en kartoffelkælder.

Af maskiner havde vi; hakkelsemaskine og kværn, samt tærskemaskine. De blev trukket af en petroleumsmotor. Kraftoverførelsen skete med aksler, remme og snoretræk.

I østenden af laden var et hønsehus og et maskinhus, hvor selvbinderen stod.

Anne Mathilde Nielsen 1925

Morten Schmidt 1925

Vores gård hed Lering, men navnet blev næsten ikke brugt. Gården lå højt i terrænet, kun mod nord var der en lille stigning, ellers var det nedad, når vi skulle hjemmefra. Lige vest for os, vel 2-300 meter, lå gården Nygaard, (Hvingelvej 22) som Christen Christensen havde.

Han blev kaldt "Skorkjær", men vi sagde næsten altid Kresten. På hans gård var de fleste ting bedre end hjemme, Stuehuset var stort og nyt, stalden bredere med fodergang, laden var vel af samme standard som vores, men hestene var også større, og køerne var finere og blev kontrolleret. Han havde også en tyr, som vores køer blev holdt til ved. Det måtte vi ikke se, så selv om vi fulgte med derhen, skulle opholde os hos husholdersken.

Hun blev kaldt Gusta, hed Augusta Holgersen og havde været der så længe, jeg kan huske. Efter ca. 15 år blev Kresten og Gusta gift.

Gusta fik aldrig selv børn, men var en rigtig børneven og elsket af alle børn i nabolaget, stor og varm både i sind og skind. Da Kresten blev for gamle til at drive gården, byggede de et hus over for købmanden (Hvingelvej 15) og solgte gården. Men det varede ikke længe, før han blev alvorlig syg af kræft og flere gange var indlagt på Aarhus Kommunehospital, hvor vi besøgte ham, da vi gik på seminariet lige ved siden af. Han døde 1957, 69 år, og Gusta døde kun 2 år senere, 59 år.

Gustas hus blev overtaget af hendes søster Jane (Marianne) Holgersen, som havde været hjemmesygeplejerske i Tim, og hun havde også undertiden hjulpet os i sin profession, når hun besøgte Gusta. Især husker jeg et sår, jeg havde under knæet. Det

havde jeg fået i sommeren 1942, da jeg kørte en hest i tørvemosen og faldt på en tørvevogn, hvor et søm gik ind og rev et grimt hul. Der var ved at gå dødt kød i det. Jane behandlede det med lapissalve og så helede det da, men gav dog det største ar, jeg har fået.

Lidt syd for Kresten og Gusta boede Anna og Kristen Hansen på en mindre ejendom. Han var i mange år mælkekusk og kørte mælk fra en del af Hvingel til Hee mejeri. De havde tre drenge, først Jørgen og Egon, som var lidt yngre end Gunnar og jeg og vores bedste legekammerater, senere fik de også Svend Age.

Vi havde selvbinderen sammen med Kresten fra nabogården, og det var en hel begivenhed, når den skulle ud af maskinhuset og samles før høsten. Så kom Kresten og hans karl, som hjalp os med at slæbe den tunge maskine ud. Kresten var knagende stærk, skønt han var lille og pukkelrygget. Det var spændende at se sejlene blive sat på, (det stykke lærred kornet kom op på, når knivene havde nedlagt det), knivene taget frem og slebet med sikker hånd på slibestenen, som vi skiftedes til at dreje rundt, og derefter sat på.

Høsten begyndte med at, der blev høstet for med le. Det vil sige, at man med le høstede en bred omgang rundt om marken, således at hestene kunne gå og maskinen køre uden at ødelægge kornet.

Billede af selvbinder fra internet

Selvbinderen var forspændt tre heste, og det var ikke altid let at få dem til at lade være med at slås, for de var ikke vant til hinanden. Den ene var naboens, de to andre vores eller omvendt, men når de først havde arbejdet sammen en dag, var det problem ovre.

Trods fars helbredelse brød sygdommen op igen omkring år 1933, som en rygmarvsbetændelse, der gjorde ham dødssyg. Jeg har fået fortalt, at han var blevet opgivet af lægerne på Rigshospitalet, men kom sig alligevel så vidt, at han kunne hjælpe lidt til ved gårdens drift.

Hans højre hånd og ben var lidt lammede, og han rystede en del. Når han skulle bære en kurv roer ind til køerne, bøjede han fingrene på højre hånd omkring håndtaget ved at tage omkring dem med venstre hånd og kunne så holde dem bøjet, mens han bar kurven ind i stalden.

Når han gik en tur i marken og blev træt, svigtede øjnene på den måde, at øjeæblerne rullede opad, og han måtte lægge sig lidt, før han igen kunne gå.

1930'erne var økonomisk meget dårlige tider for landbruget, og fars sygdom gjorde det nødvendigt at holde en voksen karl til at hjælpe med gårdens drift. Det var Jens Graversen, som senere afløstes af hans fætter, Svend Graversen.

Ofte måtte min mor tage ansvaret for arbejdet både ude og inde. Hun var ret udadvendt og havde et godt forhold til naboerne, som altid både kunne få og give en hjælpende hånd, skønt hun i perioder selv var plaget af sygdom; bylder i halsen og gigt i hovedet.

Jeg blev født den 11. juni 1931.

Morten, Kaj og Mathilde omkring 1932

Min første klare hukommelse angår min mors sygdom i slutningen af 1930'erne, da jeg var 7-8 år. Hun havde bylder i halsen, og det var frygteligt, når amtslægen Ryan Thede fra Ringkøbing kom, og hun skulle have skåret i halsen. Denne læge var en meget myndig person, som mine forældre sagde De til, hvilket ellers ikke blev brugt heller ikke til lærer eller lærerinde, men dog også til dyrlægen, og måske til præsten. Når lægen skulle komme, blev servantestellet (en kande med vand og et fad) gjort klart med fremlæggelse af sæbe og rent håndklæde, og en kedel varmt vand stod klar på komfuret i køkkenet. Stellet stod ellers ubrugt på servanten (et lille bord) i soveværelset, som aldrig var opvarmet. Men om vinteren blev sengen varmet op af varme mursten, strygejern eller varmedunke, inden vi skulle i seng.

Min bror og jeg sov i soveværelset i sengene sammen med vore forældre i lang tid, vel til vi var 6-7 år, så blev der stillet en seng langs fodenden af fars og mors senge, hvor jeg lå nogle år, mens Gunnar senere fik en seng langs nordvæggen. Om vinteren

var der tit rim på dynen ved hovedet, men jeg tror ikke, at der var nogen sundhedsmæssig risiko ved det, og vi tænkte ikke, at det kunne være anderledes.

Den dag i foråret 1938, da jeg skulle i skole første gang, står svagt i min erindring. Vi var 7 nye elever. Seks piger og mig. Jeg tror, mor fulgte mig på vej, men hun var ikke med i skolen, som flere af de andre mødre. Det behøvede hun heller ikke, for vi kom privat sammen med lærerinden, Agnes Svinth, som min mor gik til pigemøder sammen med. Og vi kom til de missionsmøder, hun holdt i skolen med efterfølgende kaffedrikning i sin lejlighed over skolen.

En af de missionærer, som talte i skolen, var frk. Svinths stedfar, missionær Friis, der var far til den senere så kendte præst og formand for indre mission, Chr. Friis, Farsø. Den anden lærer ved Hvingel skole, lærer Jensen, var mere tolerant. Han kunne godt overvære missionsmøderne i skolestuen, men frk. Svinth kunne ikke for sin samvittighed gå til de møder, som han arrangerede af Grundtvigsk tilsnit i forsamlingshuset ved siden af.

Jeg husker, jeg havde det problem, at jeg ikke kunne synge rent, og det generede frøken Svinth i den grad, at jeg ikke måtte stå for tæt ved hende, når vi samledes om orgelet til sang.

Fra min skoletid mindes jeg, at jeg blev drillet med, at jeg var fra missionshjem, og måtte bande for at vise, at det kunne jeg godt.

Jeg husker også to gange, hvor jeg havde meget dårlig samvittighed. Da jeg var ca. 12 år, var vi på vej hjem kommet op at slås. Et par drenge, som var et år eller to ældre end jeg, forfulgte mig på det sidste stykke af hjemvejen, og ca. midt på den private vej – jeg husker stedet – tog jeg min ene træsko i hånden og slog den ene i nakken med den, så han blødende løb hjemad, og den anden løb også hjem og fortalte sin mor om, hvad der var sket. Derefter snakkede mødrene med mine forældre, og jeg var meget brødebetyngt, men fik vist ingen straf. De kunne måske se, at det var nødværge.

Alle 37 elever i Hvingel skole 1940 –

Lærer P.M. Jensen – 1. række (siddende): Dagny Højmark Pedersen, Karen Margrethe Nielsen, ?, Else Mogensen, Alice Poulsen, Karen Marie Sinkjær, Betty Aas Højer, Dagny Graversen.

2. række: Gudrun Jensen, Ellen Rindum, Nanna Poulsen, Johanne Jørgensen, Kirsten Kamp. Dora Kristensen, Gudrun Bang Sørensen, Ester Graversen, Lis Ruth Jacobsen, Grethe Sinkjær.

3. række: Leo Jacobsen, Kaj Schmidt, Hans Rindum, Børge Bækby, Ejvind Kamp, Vera Højmark Pedersen, Elin Damgaard Nielsen, Gerda Højmark Pedersen, Stinne Mogensen.

4. række: Egon Hansen, Agner Jørgensen, Niels Højmark Pedersen, Henry Vind Kristensen, Gunnar Schmidt, Frode Kamp, Kaj Kamp, Jørgen Hansen, Bent Aas Højer. – Lærerinde Agnes Svinth.

(Registreret slægtskab med: 4 søskende Kamp, 2 Rindum, 2 Aas Højer, 2 Poulsen og 4 Højmark Pedersen, Gudrun Bank Sørensen, Henry Vind Kristensen, Elin Damgaard Nielsen og Agnes Svinth)

Den anden episode var mod krigens slutning, hvor vi havde hørt meget om tyskere, som gik rundt og bad om mad. Jeg har også selv oplevet en soldat, som gerne ville have et stykke flæsk, så vi vidste, de kunne komme. Det må have været i 1944, der var konfirmationseftergilde og både mine forældre og naboerne var samlede et sted, så vi var nogle stykker, der vidste, at Kristen Hansens drenge var alene hjemme, og nu skulle de have en forskrækkelse, så vi bankede på soveværelsevinduet og foregav at være tyskere, der truede med et eller andet. Drengene blev meget forskrækkede, og næste dag fandt forældrene ud af, hvem der havde spillet tyskere, så der blev et efterspil, hvor også lærer Jensen blev inddraget og i skolen bebrejdede os, hvad vi havde gjort, så vi var meget kede af, at det blev taget så alvorligt.

Ca. 1938 kom folk fra Hedeselskabet til egnen og arrangere læplantning mellem næsten alle marker, så landskabet i løbet af de næste 20 år helt forandrede karakter. Vi fulgte interesserede med i hele arbejdet med kulegravning af planterender og plantning af de små sitkagraner, som vi i de første år måtte luge omkring, for at græsset ikke skulle kvæle dem. Før de voksede op, kunne vi om aftenen, når solen gik ned, se den spejle sig i Vesterhavet, der ligesom løftede sig op bag klitterne 10 km mod vest, og vandspejlet i Stadil Fjord kunne vi også se, men efter at læhegnene er vokset til, er udsynet blevet mindre, og hele egnen ligner en vidtstrakt skov. Før læhegnene blev plantet og voksede til, havde vi somme tider så voldsomme sandstorme, at vi, når stormen havde lagt sig, måtte køre læssevis af sand ud fra gårdspladsen. Ved sådan en sandstorm blev mange afgrøder ødelagt.

Omtrent på samme tid nåede elektriciteten til min hjemegn. Før den tid klarede vi oplysningen med petroleumslamper, og energiforsyningen kom fra en fin petroleumsmotor, som far passede med stor omhu, så den var meget driftsikker. Kraftoverførelsen skete via forskellige aksler og remme til tærskværk og kværn, samt hakkelsemaskine. I første omgang fik vi kun el til lys, for motoren var god, og far var forsigtig med nyinvesteringer, men hvor var det en lettelse, at kunne tænde lys i hele huset, i staldene og laden.

Da jeg var 10 år, 1941, havde jeg lungebetændelse, og blev flyttet fra soveværelset til den lille stue, hvor kakkelovnen blev holdt varm også om natten.

Efter nogle dage fik jeg endog selskab, idet naboen, ungkarl Alfred Andersens husholderske, som også var syg, kom til at ligge i en seng ved siden af min i stuen. Så der var ikke meget plads at færdes på, når mor skulle passe os. Jeg husker, at jeg fik penicillin, som vist lige var kommet frem dengang, ellers havde en lungebetændelse jo været livsfarlig.

En af de første dage jeg var så rask, at jeg kunne komme ud, gik jeg i forårssolen langs sydmuren ved stuehuset, da jeg i det fjerne over Ringkøbing så engelske flyvere kaste bomber, som ramte viadukten og delvis ødelagde den. Man sagde, at amtslægen netop var på vej over viadukten, men nåede at vende om med en slem ed på læberne.

Af dyr var det især hønsene, der havde min interesse. Vores dværghøns gik sammen med de store høns i et hønsehus i østenden af laden, og der har jeg tilbragt mange gode timer som barn med at iagttage deres travle liv. Senere fik vi også lov til at have duer, som vi længe havde ønsket. Der var en gang kommet en due tilflyvende. Den gik i stalden og sloges med kattene, hvilket var morsomt, men det endte med, at den blev slagtet, fordi en meget syg nabokone skulle have duesuppe. Far ville ellers ikke have duer, fordi de ville ødelægge stråtaget på det gamle stuehus, men vores fætter

Anders i Ringkøbing og hans far havde duer, og de gav os nogle til en fødselsdag. Da var der nok også kommet asbesttag på stuehuset, så far var ikke imod det længere. De slagtefærdige unger blev taget med til slagteren i Hee, og det gav lidt lommepenge.

Vi havde i mit hjem kun en hund én gang. Det var en lille brun krydsning mellem foksterrier og dobbermann. Den hed Trofast og blev selvfølgelig også fars kæledægge. Den sad gerne på skødet af ham. Men da den blev halvgammel begyndte den at knurre ad folk, hvis de ville hilse på ham.

Jeg kom ud at tjene som 11årig i 1943, og grunden var, at mor syntes, at min bror og jeg lavede for megen ballade. Hun led af gigt i hovedet og tålte ikke megen uro. Skoleordningen gjorde det muligt at have en plads som hyrdedreng, og mor havde tjent som pige hos Kjeld Kjeldsen på Pølsmark i Tim, så hun fik i foråret 1943 en aftale med ham om, at der kunne jeg være hyrdedreng den kommende sommer. Kjeld havde aldrig været gift og havde ingen børn, men det forår overdrog han gården til sin søstersøn, Andreas Svensgaard, mens han selv blev aftægtsmand på gården. Aftalen blev så, at jeg skulle hjælpe den 70årige Kjeld med at passe de ca. 20 køer. Der var en voksen karl, Jens, og en husholderske, Dorthea Jensen, for Andreas var også ugift. Lønnen var 125 kr. og et par træsko for hele sommeren. Dorthea var meget rar mod mig og Andreas var også flink, men Jens var noget hård. Kjeld gik stille omkring og fortalte, hvad der skulle gøres.

Arbejdet bestod bl.a. i at malke nogle køer morgen, middag og aften, drive køerne ud og ind, fodre kalve, hjælpe i marken med opsætning af hegn, vending og sammenrivning af høg, som blev sat på ryttere, d. v. s. på lange træstativer, så det kunne tørre. Det var jeg ikke vant til hjemmefra. Der lavede vi bare høstakke. I kornhøsten satte jeg neg sammen i traver, og når de havde stået nogle dage og skulle køres ind, skulle de undertiden først væltes. Fra det arbejde husker jeg en forskrækkelse, da en hugorm smuttede væk fra neget lige ved siden af min hånd. Den vestjyske skoleordning var sådan, at den store klasse kun gik i skole en dag om sommeren, så de store børn havde mulighed for at arbejde om sommeren. Den ene skoledag var onsdag fra kl.7-12. Derfor cyklede jeg hjem til mine forældre tirsdag aften, så jeg kunne møde i skolen onsdag morgen, og efter skoletid cyklede jeg direkte i plads. Når jeg så kom til Tim, stod middagsmaden på bordet, så jeg selv kunne spise. De andre sov middagssøvn på det tidspunkt.

Arbejdet sluttede om aftenen ved 8 tiden. Derefter spiste vi byggrød, der minder noget om risengrød. Ris kunne man ikke få under krigen. Om morgenen var manden og karlen oppe ved 5-6 tiden, men jeg fik lov at sove lidt længere, jeg tror til kl. 8.

Kaj konfirmeret 1945

Fra 1.nov.1945 og et år frem tjente jeg hos Niels Madsen i Hvingel. Mit arbejde var at fodre og strigle heste, muge ud i hestestald, svinestier og, efterhånden som de blev færdig med at malke, også i kostalden. Men det skulle helst ikke være, mens de malkede, for det lugtede slemt, når der blev rodet i møget, og lugten kunne jo sætte sig i mælken. I dagens løb skulle jeg gøre forskelligt markarbejde og bringe foder ind. Engang jeg kørte hjem fra markarbejde, var hestene så ivrige for at komme hjem, at de tog magten fra mig og løb løbsk, hvilket var farligt, hvis de løb ind i gården med den fart og stødte sammen med noget. Men det lykkedes lige før gården at dreje dem ud i en nypløjet mark, og en rundtur der tog kræfterne fra dem. Så kunne de gå roligt ind i gården bagefter.

På det tidspunkt var jeg ikke begyndt at gå til bal. Mine forældre tog afstand fra kortspil, drik og dans på grund af, hvad det kunne føre med sig af økonomisk ruin og moralsk forfald.

Da jeg året efter var hjemme, mens Gunnar tjente hos Niels Madsen, sagde mor en dag til mig, at hun syntes ikke, vi havde så mange at komme sammen med, og hvis jeg havde lyst til at prøve at gå til bal og danse, stolede hun da så meget på mig, at

hun godt ville tillade det. Det gjorde et så dybt indtryk, at jeg endnu husker stedet, hvor hun sagde det. Vi kravlede på marken nord for vores gård og lugede gulerødder. I den nærmeste tid var jeg så med til nogle baller i Hvingel forsamlingshus, og de lidt ældre piger var flinke til at hjælpe mig i gang, men jeg blev aldrig så god til at danse, at jeg rigtig kunne føre en pige.

I vinteren 1945, gik jeg til præst hos pastor Sørensen i Hee Præstegaard. Når vi havde været til præst, var vi lige en smut forbi mejeriet, hvor de tyske soldater havde deres heste opstaldet. Der kunne vi undertiden lave en byttehandel. Jeg kan ikke huske, hvad vi gav, men vi fik engang en fint udskåret trækfugl, som vi havde hængende i mange år efter krigen.

En måned før jeg skulle konfirmeres, fik jeg skarlagensfeber og blev indlagt på Ringkøbing epidemisygehus, hvor de besøgende ikke måtte komme ind, men skulle stå udenfor og kigge ind af vinduet. Der lå jeg, mens de andre blev konfirmeret, men jeg kom hjem få dage senere og blev konfirmeret 14 dage efter de andre, samtidig med at de skulle til alters, så jeg følte mig ikke så alene endda.

Efter konfirmationen kom jeg ud at tjene hos Vilhelm Andersen i Hee, hvilket havde været aftalt, før jeg kom på sygehus.

Der oplevede jeg den 5. maj 1945. Jeg var i marken langt mod øst, nær Sanddal og harvede marken, da jeg så flagene i Hee by blive hejst, og jeg tænkte, at det måske var freden, som var sluttet, hvilket blev bekræftet, da jeg kom hjem til middag.

Den eneste modstandsmand, jeg kendte, var lærer Jensen, og det vidste jeg ikke før længe efter krigens afslutning. Så hørte jeg også, at pastor Sørensens søn John og min husbond, som jeg tjente hos i 1948-49, Hans Jensen, Bratbjerg havde været med.

Da jeg tjente hos Hans Jensen, lærte jeg at køre en gammel traktor med jernhjul uden dæk. I dette hus mødte jeg for første gang en slags standsforskel, da fru Jensen sagde, at jeg kun en gang om ugen måtte bruge badeværelset, som de ellers ville have for sig selv, så jeg var henvist til en vask i baggangen, hvor jeg måtte vaske mig, og da der var åben adgang for alle, var det småt med intim hygiejne.

Det var nu heller ikke sådan, at vi var forvent med hygiejne hjemmefra. Da vi var små, blev vi badet i zinkbaljen på køkkengulvet lørdag aften. Så blev vi puttet i seng, hvorefter mor vaskede sig i det samme vand og til sidst far. Da vi blev større kunne vi tage en spand varmt vand med ud i stalden og vaske os der.

I vinteren 1949 var jeg på KFUMs vinterlejr, hvor jeg fik den ide, at jeg skulle være missionær, hvilket KFUM sekretæren støttede mig i, og vi fandt ud af, at jeg skulle prøve studievejen ved at tage på højskole den følgende vinter. Det blev Haslev Højskole, for der havde min mor og far været, og forstanderen var stadig den samme som i deres tid. Han hed Thorlø.

I vinterens løb blev jeg bekræftet i min ide, og et besøg hos min gamle lærer Jensen, som nu virkede på Sjælland, gav mig tillid til studievejen.

Højskolen anbefalede Rønne Kursus, og i foråret 1951 var militærtjenesten overstået, så efter nogle måneder hjemme kunne jeg i august begynde på Rønne Præliminærkursus med den indstilling, at nu skulle alle kræfter samles om en god uddannelse.

Efter vel overstået præliminæreksamen i 1953, begyndte jeg på studenterkursus, men da min bror Gunnar gerne ville på landbrugsskole, afbrød jeg studierne til efterårsferien og tog hjem for at passe gården den vinter, da vi ikke syntes, at vi igen skulle have fremmed hjælp. Det var på flere måder en god løsning. Gunnar fik den uddannelse, som satte ham i stand til at drive gården på moderne vis, og han fik også forståelse for boglig viden, som han før havde manglet, men nu kunne vi bedre forstå hinanden.

Jeg fik et afbræk i læsningen, som jeg derefter kunne starte på med nye kræfter, og vore forældre var glade for ordningen.

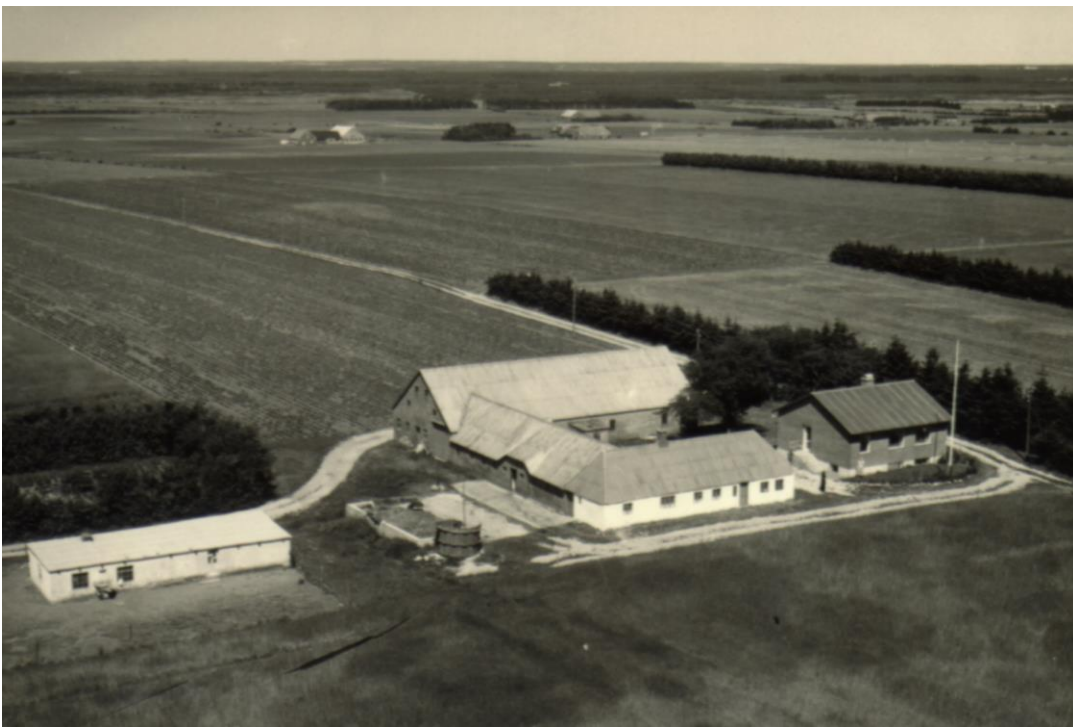

Kaj 1953

Jeg fik studentereksamen fra Rønne Kursus i 1956. Det var også her, jeg traf Ingrid, som jeg blev gift med i julen 1956. Det var efter, vi begge var begyndt på Aarhus Seminarium, hvorfra vi blev lærere i 1959, og fik arbejde ved en nyoprettet centralskole i Klokkeholm i Vendsyssel.”

Student 1956

Lering 1956

Uddrag af Kaj Schmidts erindringer, som opbevares på en cd i
Hee Lokalhistoriske Arkiv

(Skolebilledet og nogle af andre billeder er ikke med i den udgave, som er offentliggjort i Hee sogns
årsskrift 2014)

Gunnar konformeret 1947

Gunnar Schmidt 1955

Morten Schmidt 1955 med hunden Trofast